

ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
НАПН УКРАЇНИ
ЛАБОРАТОРІЯ МЕТОДИК ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І
НАВЧАННЯ

Зав. лаб., доктор пед. наук,
доц. Романова Ганна
Миколаївна

**Модель
проекування
технологій
професійного
навчання**

„...Немає нічого добрішого для людини, ніж гарна технологія. Погана технологія – це шкідливі продукти, загиджена природа, речі, які зразу ж ламаються... Гарна – комфортне життя і чисте повітря. Гарна технологія в освіті – міцні знання плюс здорова психіка. І час для задушевних розмов теж знайдеться”.

А.Гін.

ДИДАКТИЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

це діяльність педагога, спрямована на обґрунтування цільової ідеї, розробку та реалізацію дидактичного проекту як інноваційної моделі процесу навчання

Під освітньою технологією розуміють упорядковану систему дій, що призводить до гарантованого досягнення цілей освіти

Педагогічна технологія – це упорядкована система дій, виконання яких призводить до гарантованого досягнення педагогічних цілей

Технологія навчання – це педагогічно, валеологічно та економічно обґрунтований процес гарантованого досягнення результатів навчання

НАВЧАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЯ -

послідовність дій викладача і студентів для гарантованого досягнення навчальних цілей при вивченні навчального предмета, що передбачає застосування певної сукупності методів і засобів навчання, реалізацію змісту навчання

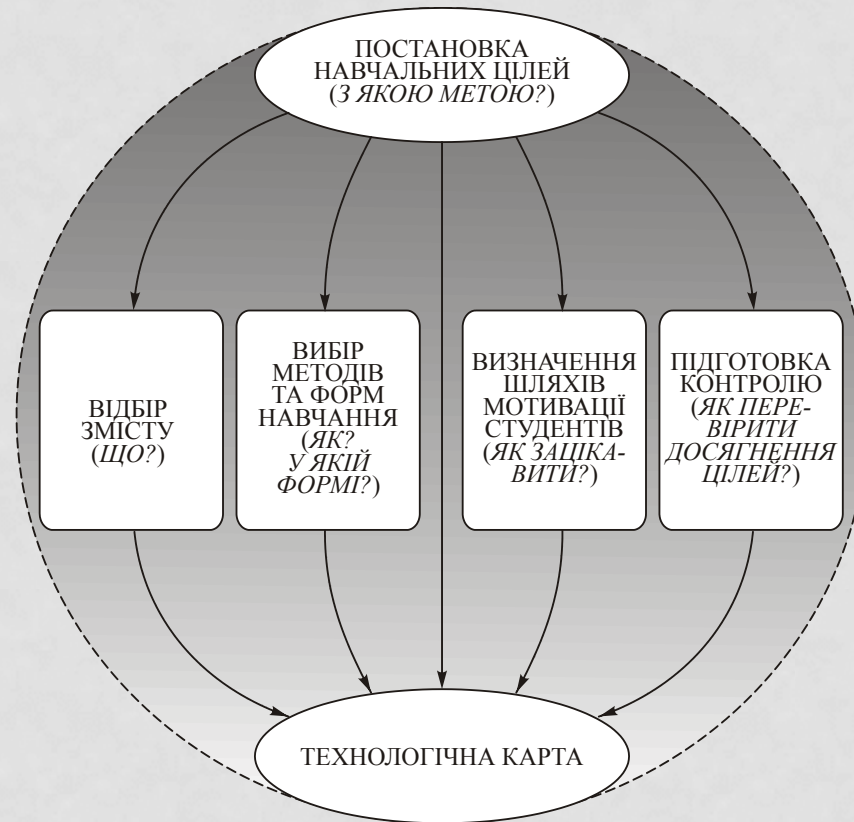
ПРОЕКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ -

творча діяльність викладачів щодо забезпечення гарантованого досягнення результатів навчання, що включає створення і реалізацію алгоритмів спільної навчальної діяльності її суб'єктів, відповідну організацію навчального змісту і вибір адекватних йому форм і методів навчання

ІНДИВІДУАЛЬНО-СТИЛЬОВЕ ПРОЕКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ІСПНТ) -

творча діяльність викладачів щодо забезпечення гарантованого досягнення результатів навчання на основі усвідомлення особливостей індивідуального стилю цієї діяльності, продуктами якої є авторські навчальні технології

МОДЕЛЬ ПНТ

СТИЛЬ “КОНСТРУКТИВІСТ”

“+”

- Спрямованість на результати проектування
- Успішність у цілепокладанні
- Висока рефлексивність
- Увага до навчального змісту
- Розробка системи контролю
- Усвідомлення власного стилю

“-”

- Менш виражена порівняно з іншими стилями креативність
- Засоби мотивування студентів
- Розробка алгоритмів діяльності

СТИЛЬ “ДІЯЧ”

“+”

- Висока емпатія
- Висока мотивованість до ПНТ
- Розробка алгоритмів діяльності
- Гнучкість у виборі методів і форм навчання

“-”

- Оформлення результатів проектування
- Коригування отриманих результатів

СТИЛЬ “КОНЦЕПТУАЛІСТ”

“+”

- Суб’єкт-суб’єктна позиція щодо студентів
- Цілісність у ПНТ, охоплення усіх аспектів
- Постановка навчальних цілей
- Проектування контролю

“-”

- Нижча сформованість емпатії порівняно з іншими стилями
- Неуважність до деталей
- Перевага традиційних форм контролю

СТИЛЬ “ГУМАНІСТ”

“+”

- мотивування студентів
- особистісно-орієнтована спрямованість
- готовність до взаємодії
- креативність
- обізнаність у сучасних технологіях
- інтерес до педагогічної літератури

“-”

- Алгоритмізація діяльності
- Оформлення технологічної карти

ІНДИВІДУАЛЬНО-СТИЛЬОВІ СТРАТЕГІЇ ПРОЕКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Назва стилю	Стратегія проектування
Конструктивіст	Вектор: „ навчальні цілі як заплановані результати – зміст навчання”. Кроки: постановка навчальних цілей – проектування навчального змісту – вибір методів і форм та навчання у комплексі з розробкою системи контролю – підготовка засобів мотивування студентів – розробка алгоритмів діяльності – оформлення результатів проектування.
Діяч	Вектор: „сутність навчальної діяльності - конкретизовані навчальні цілі – алгоритм діяльності”. Кроки: конкретизація навчальних цілей та алгоритмізація діяльності – проектування змісту – вибір засобів мотивування студентів – вибір методів і форм діяльності – розробка системи контролю – оформлення результатів проектування.

Назва стилю	Стратегія проектування
Концептуаліст	<p>Вектор: „загальні цілі (як заплановані результати навчання так і розвиток особистості студентів) - визначення результатів діяльності та контролю за їх досягненням”.</p> <p>Кроки: „постановка цілей – розробка системи контролю – вибір методів і форм навчання – розробка алгоритмів діяльності у комплексі з підготовкою засобів мотивування студентів – проектування навчального змісту – оформлення результатів проектування”.</p>
Гуманіст	<p>Вектор: цілі щодо розвитку особистості студентів – мотивування студентів до навчання</p> <p>Кроки: цілепокладання – підготовка засобів мотивування студентів – вибір методів і форм навчання – проектування навчального змісту – розробка системи контролю – розробка алгоритмів діяльності – оформлення результатів проектування</p>

ПРОЦЕДУРА ПРОЕКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

- 1) формулювання загальної мети теми
- 2) побудова ієрархії навчальних цілей
- 3) вибір форми організації навчання
- 4) визначення елементів навчального змісту і представлення їх у вигляді завдань
- 5) окреслення етапів вивчення теми, включаючи мотивацію, контроль, рефлексію
- 6) визначення методів навчання і представлення їх як конкретні прийоми, елементи реалізації кожного етапу
- 7) розроблення технологічної карти, в якій фіксується ієрархія навчальних цілей та алгоритми діяльності тих, хто навчається, і викладачів.

ФОРМУЛА ЗАНЯТТЯ

Наприклад, формула тренінгового заняття за темою „Проектування навчальних технологій” є такою:

А 1; А 2; А 4; Г 8; Б 1; Б 3; Б 7; В 3; В 7; Г 5; Г 8; Д 8; Д 9.

Це означає, що на вступному етапі (**А**) застосовується три елементи: комунікативна атака (**А 1**), апелювання до досвіду (**А 2**), продовження цитати (**А 3**). Потім іде отримання зворотного зв'язку у формі анкетування щодо самооцінки проектувальних вмінь до тренінгу (**Г 8**). Етап пояснення нового матеріалу (**Б**) представлений прийомом „Приваблива мета” (**Б 1**), міні-лекцією (**Б 3**), що супроводжується мультимедійною презентацією (**Б 7**). Для закріплення, тренування, відпрацювання вмінь (**В**) використовуються мозковий штурм (**В 3**) та ділова гра (**В 7**). Для завершального зворотного зв'язку слухачі здійснюють самооцінку проектувальних умінь після тренінгу (**Г 8**), відбувається опитування щодо результатів анкетування (**Г 2**). Завершується тренінг моделюванням подальшого розвитку проектувальних умінь (**Д 8**) та метафоричним ритуалом, що дозволяє підсумувати результати тренінгу (**Д 6**).

СУБ'ЄКТНО-ПРОДУКТИВНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ПРОЕКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*визначає у професійній
підготовці провідну роль
становлення суб'єктності
особистості як здатності до
проекткування власного
професійного розвитку та
створення суспільно-корисних
продуктів діяльності*

ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТНО-ПРОДУКТИВНОГО ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ПНТ

Параметри	Характеристики
Цілі навчання	<ul style="list-style-type: none">• Постановка і реалізація цілей – векторів щодо розвитку потреб, здібностей, ціннісних ставлень суб'єктів підготовки, які мають втілюватися у продуктах діяльності• Постановка і реалізація цілей – запланованих результатів щодо продуктивних знань та вмінь суб'єктів підготовки• Орієнтація на продукт як особистісно-значущий творчий результат самостійної діяльності її суб'єктів
Рольові позиції	<ul style="list-style-type: none">• Суб'єкт-суб'єктні стосунки між тими, хто викладає, і тими, хто навчається• Той, хто навчається – суб'єкт діяльності• Той, хто викладає – фасилітатор, організатор взаємодії

Параметри	Характеристики
Стиль керівництва	<ul style="list-style-type: none"> • Демократичний, партнерський, заохочуючий тих, хто навчається
Мотивація навчання	<ul style="list-style-type: none"> • Опора переважно на внутрішні мотиви тих, хто навчається • Позитивне стимулювання до навчання • Забезпечення реалізації мотиваційного циклу у навчанні
Організація навчально-пізнавальної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> • Застосування інтерактивних форм організації навчання, зокрема тренінгів, навчальних ігор • Пріоритет творчих, продуктивних завдань • Організація умов для виконання індивідуальних та групових навчальних проектів • Застосування методів активного навчання

Параметри	Характеристики
Форми контролю і оцінювання	<ul style="list-style-type: none">• Важливість рефлексивного контролю, який спрямований на структуру діяльності того, хто навчається, ґрунтується на його увазі до власних способів діяльності• Систематичність контролю, застосування рейтингової системи оцінювання• Розробка системи оцінювання проектів• Залучення тих, хто навчається, до контролю і оцінювання

ПРИНЦИПИ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ДО ІСПНТ

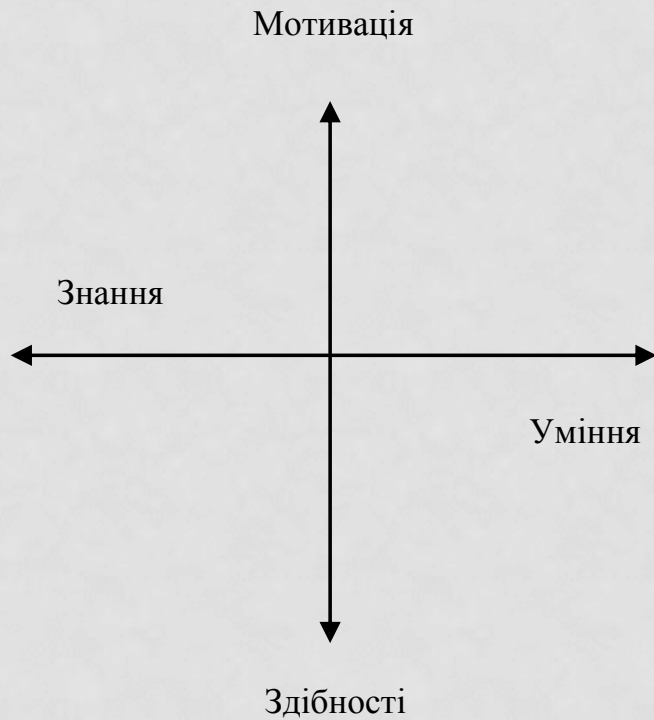
- Системність та цілісність
- Наступність та неперервність
- Розвиток суб'єктності викладачів
- Інтерактивність
- Інноваційність
- Варіативність
- Продуктивність

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ

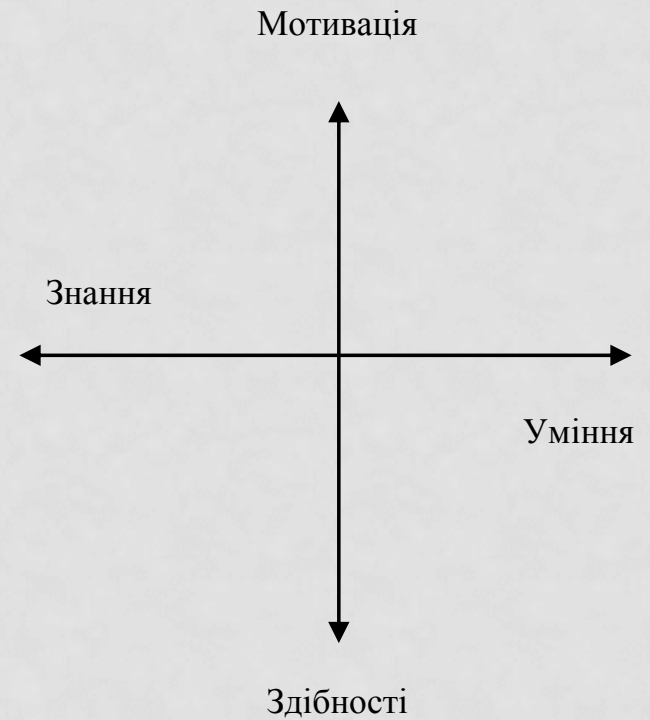
ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНА
ПІДГОТОВКА
СТУДЕНТІВ

ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ

МОДЕЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

До...

Після...

ЯКУ ПРОДУКЦІЮ ГОТУЄ ЛАБОРАТОРІЯ МЕТОДИК ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ В МЕЖАХ НАУКОВОЇ ТЕМИ «ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

- монографія «Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників» (2014 р.)
- навчальний посібник «Сільськогосподарські і меліоративні машини (для ПТНЗ аграрного профілю)» (2013 р.)
- навчальний посібник «Будівельні конструкції (для підготовки молодших спеціалістів будівельної галузі)» (2013 р.)
- навчальний посібник «Уприскувальні системи живлення бензинових двигунів сучасних автомобілів (для підготовки кваліфікованих робітників автотранспортної галузі)» (2013 р.)
- методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів ПТНЗ (2013 р.)
- довідник «Педагогічні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників» (2013 р.)

ПРОЕКТИ ЯКИХ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗРОБЛЯЄ ЛАБОРАТОРІЯ МЕТОДИК ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

- Диференційованого навчання
- Кейс-технологія
- Проектна
- Проблемно-розвивальна
- Імітаційно-ігрового навчання
- Модульно-рейтингова
- Системного контролю пізнавальних досягнень учнів ПТНЗ

ЛІТЕРАТУРА

- Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
- Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки: Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителів. – 2-ге вид. – доп. – Луганськ, СПД Рєзников В.С., 2007. – 100 с.
- Левитес Д.Г. Автодидактика. Теория и практика конструирования собственных технологий обучения. – М.: Издательство московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО „МОДЭК”, 2003. – 320 с.
- Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посіб. / О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старева та ін.; За ред. І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 240 с.
- Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: Навч. посіб. / За ред. М.В.Артюшиної, О.М. Котикової, Г.М.Романової. – К.: КНЕУ, 2007. – 528 с.
- Романова Г.М. Підготовка викладачів вищих економічних навчальних закладів до проектування навчальних технологій : монографія / Г.М. Романова. – К. : КНЕУ, 2009. – 252 с.
- Сидоренко Е.В. Технологии создания тренинга. От замысла к результату. – СПб.: Издательство „Речь”; ООО Сидоренко и Ко”, 2007. – 336 с.

